

№ 42.

Warszawa, d. 17 października 1925 r.

№ 42.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Warszawa, Krak.-Przedmieście 5 m. 4, tel. 114-26. Adres telegr.: „Metalowcy—Warszawa“.

Prenumerata wynosi wraz z przesyłką w kraju: Złp. 4 kwartainie. Nr. pojedynczy gr. 40.
Członkowie Polskiego Związku Przemysłowców Metalowch otrzymują „PRZEMYSŁ METALOWY“ bezpłatnie.

**SZWEDZKIE
ŁOŻYSKA
KULKOWE**

SKF

**Warszawa
Kopernika 13
Telefon 12-14**

339

ROCZNIK IV-ty P. Z. P. M.

Wyszedł z druku Rocznik IV-ty Polskiego Związku Przemysłowców Metalowch, zawierający sprawozdanie z działalności Związku, jego grup i oddziałów, za rok 1924. Treść „Rocznika“ obejmuje prócz tego: wstęp w językach polskim, francuskim, angielskim, niemieckim i rosyjskim; artykuł inż. W. Kuczewskiego, p. t. „Zdolność wytwórcza hut polskich“; artykuł p. t. „Maszyny w kraju niewyrabiane“, w którym wymienione są gruppowo maszyny zagraniczne, sprowadzone do Polski za ulgami celnymi; wykaz ilustrowany obrabiarek do metali i drzewa, budowanych przez fabryki stowarzyszone w P. Z. P. M. Dział piąty „Rocznika“ obejmuje: „Źródła Zakupu Polskiego Przemysłu Metalowego“ i zawiera: wykaz alfabetyczny wszystkich członków P. Z. P. M. podług oddziałów, ze szczegółowym wymienieniem, przy każdej fabryce, wyrabianych przez nią artykułów; skorowidz wyrobów w językach polskim, francuskim i niemieckim; wreszcie skorowidz fabryk i spis ogłoszeń, które stanowią ostatni, VIII-y dział „Rocznika“.

Dział VI-y zawiera sprawozdanie zarządu spółki akcyjnej „Zjednoczeni Polscy Przemysłowcy Metalowi“ za r. 1924.

„Rocznik“ został opracowany przez Biuro Związku pod redakcją członka Rady i dyrektora-zarządzającego Związku inż. S. J. Okolskiego. Wstęp w językach obcych zawiera treściwe wiadomości o Związku i wskazówki, w jaki sposób należy posiłkować się informacjami, podanymi w „Źródłach Zakupu“.

Członkowie Polskiego Związku Przemysłowców Metalowch otrzymują „Rocznik“ bezpłatnie.

SPRAWY CELNE.

W № 102 „Dziennika Ustaw“ z dnia 8 października r. b. ukazało się rozporządzenie w sprawie zakazu przywozu całego szeregu towarów. Do listy towarów, których przywóz do Polski jest zabroniony, przybywa więc nowa lista.

Lista ta, ułożona według odpowiednich pozycji taryfy celnej, obejmuje między innymi następujące towary, interesujące przemysł metalowy:

poz. 172 p. 1	lit. a)	fortepiany,
„ „ „ 2		pianina,
„ „ „ 3	b)	pozytywki, arfy i gramofony,
173 „ 8		samochody osobowe,
„ „ „ 12		cyklonetki,
„ „ „ 13		motocykle również z przyce- czepami.

Uwaga. Towary, objęte powyższymi punktami, z wykończeniem tapicerskim. Samochody osobowe, zaopatrzone w karoserję dodatkową.

Towary, wymienione wyżej, zwalniane są od zakazu przywozu przez urzędy celne na podstawie zezwoleń przywozowych, wystawionych przez ministerstwo przemysłu i handlu. Pozwolenia te jednocześnie zastępują świadectwa pochodzenia.

Towary, objęte na mocy niniejszego rozporządzenia zakazem przywozu, a nie zawarte w rozporządzeniach z dn. 17 czerwca r. b. („Przem. Met.“ № 26), oraz z dn. 11 lipca („Przem. Met.“ № 29), mogą być przywiezione bez pozwoleń przywozowych, o ile były nadane do przewozu koleją, statkiem lub pocztą bezpośrednio do polskiego obszaru celnego, najpóźniej w przeddzień wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie 7-go dnia po ogłoszeniu, t. j. dn. 15.X.1925 r.

ZE ŚLĄSKA GÓRNEGO.

W dn. 15 b. m. dyrektorzy związków metalowch: hutniczego — inż. S. Korzycki i przeróbczego — inż. S. J. Okolski zwiedzili w Nowym Bytomiu Hutę Pokoju, która należała poprzednio do koncernu „Oberbedarf“, obecnie zaś jest własnością spółki akcyjnej, utworzonej na podstawie prawodawstwa polskiego. Z siedmiu wielkich pieców obecnie jest czynnych cztery, przyczem najmniejszy wytwarza, używając rud

żelaznych wyłącznie krzyworskich, ferro-mangan, stop żelazny, niezbędny w stalownictwie, i który dotąd był sprowadzany wyłącznie z zagranicy. Ferro-mangan ten obecnie w znacznej ilości jest eksportowany do Czech. Wielkie walcownie huty, wytwarzające belki żelazne największych wymiarów (do № 50), szyny, żelazo handlowe, blachy kotłowe i cienkie (ostatnie do wytłaczania naczyń, do wyrobów cynkowanych i t. p.), nie są całkowicie zatrudnione, jednak, w stosunku do innych hut, stopień zatrudnienia jest względnie dobry. Natomiast duża młotownia cierpi na brak zamówień. Wydział wyrobu kół wagonowych i bandaży wagonowych i parowozowych jest jednym z najpoważniejszych w tym dziale dostawców kolei polskich, co również odnosi się i do szyn. Huta posiada własną fabrykę tlenu, który częściowo zużywa we własnych dużych zakładach kotlarskich, wytwarzających wszystkie konstrukcje żelazne i blaszane dla własnych potrzeb. Nadmiar tlenu wypuszczany jest do sprzedaży na rynek. Stalownia składa się z 5 pieców martenowskich o pojemności 30 t.; projektowana jest budowa szóstego, znacznie większego Martina, o pojemności 100 t. Gruszki Bessemerowskie, pracujące metodą Thomasa, w chwili obecnej nie są czynne. Stalownia posiada również 2 piece elektryczne, które mają być uruchomione w najbliższej przyszłości.

Warsztat mechaniczny, tak znacznych rozmiarów, że mógłby tworzyć samodzielną fabrykę, załatwia roboty remontowe i obtacza walce, zapotrzebowane przez walcownię.

Z oddziałów pomocniczych należy wspomnieć o kopalniach węgla, połączonych z hutą za pomocą kolejki linowej, o koksowni, mieszczącej się tuż przy wielkich piecach, o kotłowni, zaopatrzonej w 10 kotłów parowych syst. Babcock-Wilcox, o powierzchni 300 m² każdy. W centrali elektrycznej jest 5 potężnych maszyn gazowych o sprawności po 2000 MK każda, obok której stoi drobna wymiarami, lecz wytwarzająca 11000 MK, spółczesna turbina parowa. W stacji wiatrowej pracuje szereg dmuchaw, napędzanych silnikami gazowymi, wyrobu Augsburg-Norymberskiej fabryki maszyn i fabryki Thyssena. Transport fabryczny zabezpiecza 7 lokomotyw normalno-torowych i 37 lokomotyw wązko-torowych.

Zwiedzającego fabrykę uderza wielki, wprost wyjątkowy w porównaniu z innymi hutami, porządek na placach i w warsztatach fabrycznych. Drugą rzeczą, niezmiernie sympatyczną, jest charakter polski Huty Pokoju, który wyraża się nie tylko w używaniu powszechnem napisów polskich, w obsadzeniu przez Polaków najodpowiedzialniejszych stanowisk i w przystąpieniu do związku hut polskich, wbrew taktyce innych hut górnośląskich, lecz również w ogólnej polityce huty, mającej przedewszystkiem na oku zaspokojenie rynku wewnętrznego polskiego. Gdy przed rokiem 30% wytwórczości huty szło do Polski, a 70% eksportowano, obecnie pierwsza cyfra wzrosła do 90%, co najlepszym jest dowodem charakteru polityki handlowej, przez kierownictwo stosowanej. Zasługą to jest niewątpliwą d-ra Glücka, byłego radcy handlowego poselstwa polskiego w Berlinie, a obecnie naczelnego dyrektora Huty Pokoju, za usługą, którą tu należy podkreślić z całym uznaniem.

Z ZAGŁĘBIA DĄBROWSKIEGO.

W dn. 14 b. m. odbyło się w Milowickiej fabryce Modrzejowskich Zakładów Górniczo-Hutniczych poświę-

cenie i uruchomienie największego w kraju zespołu prasowego, składającego się z prasy hydraulicznej pionowej do wytłaczania wstępnego z bloków stalowych i z prasy poziomej, przeznaczonej do wytłaczania i przeciągania ostatecznego. Na prasach tych wykonywane będą butle do gazów wysokospężonych, jak tlen, wodór, chlor i t. p., oraz inne wyroby pokrewne. Ceremonji poświęcenia dokonał proboszcz sosnowicki, powszechnie szanowany ks. Ksawery Plenkiewicz, szambelan papieski, który następnie przemówił do zebranych pracowników fabrycznych i licznych gości, przedstawicieli władz i organizacji miejscowych i przybyłych z Warszawy. W liczbie tych ostatnich byli: generał Litwinowicz, szef departamentu X M. S. Wojsk., jako przedstawiciel szefa administracji armii, gen. Pławski, szef dep. III artyleryjskiego M. S. Wojsk., pułk. Mroziński (dep. V techn.), pułk. Krupiński (dep. VIII sanitarny), pułk. Bołsunowski (dep. lotnictwa), pułk. Wolfsznajder, szef art. komisji doświadczalnej, ppułk. Nowicki (dep. X), major Meyer, naczelnik warsztatów samochodowych M. S. Wojsk. na Pradze, inż. Grabowski, naczelnik wydziału amunicyjnego dep. III, inż. E. Berger, naczelnik wydziału chemicznego dep. III, inż. Przybylski, przedstaw. Min. Przem. i Handlu, starosta Trzcinański, insp. pracy Gallot, prezes Rady Zjazdu przemysłowców górniczych i hutniczych W. hr. Sągajłło, prezes dąbrowskiego towarzystwa przemysłowców Likiernik, dyr. Związku Hut Żelaznych w Polsce inż. S. Korzycki, dyr. Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych S. J. Okolski i inni. Po przemówieniach członka Rady Modrzejowskich Zakładów p. Leopolda Wellisza, który łącznie z dyr. naczelnym Gerhardem i dyr. K. Stankiewiczem, czynił honory domu, oraz insp. Gallota, nowe prasy uruchomiono i pierwsze butle do gazów sprężonych, przeznaczone dla M. S. Wojsk., zostały wyprasowane.

W ciągu dnia goście zwiedzili szczegółowo hutę Milowicką, hutę Katarzyny i hutę Staszyc, należące do Zakładów Modrzejowskich, stwierdzając istotny postęp odbudowy, jaki został dokonany w fabrykach tych po wojnie, oglądając fabrykacje masowe, wprowadzone w czasach ostatnich, i podziwiając inicjatywę i wytrwałość naczelników kierowników zakładów p. L. Wellisza i inż. Gerharda, oraz fachowość ich współpracowników.

Część gości zwiedziła również w godzinach wieczorowych w sąsiedztwie położoną i zaprzyjaźnioną fabrykę kotłów parowych „Fitzner i Gamper“, gdzie była podejmowana przez członka Zarządu p. L. Wellisza i dyr. naczelnego inż. J. Mirowskiego.

HANDEL Z ROSJĄ.

Z konferencji prasowej u p. Wojkowa, przedstawiciela Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, przytaczamy szereg liczb, charakteryzujących eksport Polski do Rosji w porównaniu do roku 1924, wyrażony w dolarach:

	1925 r.	1924 r.
styczeń	1 483 614	81 174
luty	679 465	89 939
marzec	662 004	64 617
kwiecień	277 781	38 905
maj	80 343	124 696
czerwiec	44 573	75 897
lipiec	1 065 816	78 965
sierpień	1 233 599	332 906
wrzesień	241 454	141 994
Ogółem	5 768 649	1 029 093

Eksport więc z Polski, w ciągu 9 miesięcy roku bieżącego, wzrósł przeszło pięciokrotnie, w stosunku do całego roku ubiegłego. Eksport ten obejmuje około 120 firm przemysłowych i handlowych.

UDZIAŁ POLSKI W HANDLU ZAGRANICZNYM NIEMIEC.

Wywołana przez Niemcy wojna celna z Polską musi odbić się na ich życiu gospodarczym, gdyż udział Polski stanowi poważną rubrykę w handlu zagranicznym Niemiec. Ilustruje to podane w № 40 „Przemysłu i Handlu“ zestawienie, wykazujące cyfry obrotu Niemiec z poszczególnymi krajami, w tysiącach marek złotych, za I-sze półrocze roku bieżącego:

	Przywóz	Wywóz
<i>Calkowity przywóz i wywóz</i>	<i>6 830 796</i>	<i>4 132 075</i>
<i>Europa</i>	<i>3 433 171</i>	<i>3 085 613</i>
Anglja	571 290	467 688
Holandja	355 699	468 749
Polska	291 356	277 778
Francja z Alzacją i Lotaryngją	325 595	90 261
Czechosłowacja	256 959	215 430
Włochy	245 996	165 801
Rosja	74 004	95 490

Polska zajmuje więc trzecie miejsce wśród krajów europejskich pod względem niemieckiego eksportu, konsumując wyroby wysokowartościowe, wzamian zaś oddając tanie surowce, co dla Niemiec jest niezmiernie korzystne.

RYNEK TOWAROWY NA SUROWCE I ARTYKUŁY TECHNICZNE DLA PRZEMYSŁU METALOWEGO.

Ceny hurtowe na surowce i artykuły techniczne dla przemysłu metalowego w dniu 17 października r. 1925 w złotych (pg. danych S A. „Zjednoczeni Polscy Przemysłowcy Metalowi“).

a) za 1 tonę franco wagon stacja załadowania:

Surówka odlewnicza „Chlewiska“ na węglu drzewnym	Zł. gr. —
Surówka odlewnicza „Stąporków“ (loco huta)	—
№ 0	156.—
№ 1	148.—
№ 2	143.—
№ 3	138.—

Surówka odlewnicza Częstochowa № 0	150.—
№ 1	148.—
№ 2	136.—
Surówka odlewnicza Witkowska № 1 (ocłona)	164.—
Złom żeliwny (fragment lany)	—
Żelazo handlowe krajowe	205.—
Bednarka gorąco walcowana	240.—
Bednarka zimno walcowana	405.—
Walcówka (drut okrągły od 5 1/2 do 13 mm., kwadratowy od 5 1/4 do 8 mm.)	255.—
Blacha (cena zasadnicza)	260.—
Koks karwiński	46.00
Koks górnosłaski twardy	28.85
miękki	28.85
Węgiel kowalski myty cieszyński	46.00
górnosłaski gruby	25.60
Węgiel dąbrowski gruby	24.20
Cegła ogniotrwała normalna	65.00
kopulakowa	70.—
Głina ogniotrwała mielona	25.—
Zaprawa szamotowa	37.50
Grafit podwójnie szlamowany (bez cła)	156.—
Kamień wapienny	4.50

Centralne biuro sprzedaży Polskich Odlewni Rur w Warszawie ul. Nowy Swiat 35 notuje w d. 10/IX 1925 następujące ceny orientacyjne, obowiązujące do odwołania: Rury kanalizacyjne i zlewowe . 50.— złp. za 100 kg. Rury wodociągowe (leżące lane) 55.— „ „ „ „ Fasony o 10% drożej. Rury wodociągowe (stojące lane) 44.— „ „ „ „ + dopłata rozmiarowa Fasony o 15 gr. drożej od 1 kg. Ceny należy rozumieć franco wagon stacja załadowania.

Ceny metali według notowań giełdy londyńskiej w dn. 17. X. 25 r. w złotych po kursie dnia za tonnę metr

Aluminium	—	Miedź standard	1789
Antymon	2425	Ołów miękki	1119
Cyna standard	8038	Nikiel	—
Cynk hutniczy	1119	Rtęć	11527
Miedź elektrolityczna	1945	Srebro za 1 kg.	128

Tendencja nierówna

Tow. Akc. J. JOHN w Łodzi

WYRABIA JAKO SPECJALNOŚĆ:

Transmisje i części transmisyjne; **Koła** zębate; **Naprężacze** pasów i t. p. Konstrukcja lekka i solidna; wykonanie wzorowe; minimalne zużycie siły i smarów. Dostawa normalnych części z zapasu.

Tokarki szybkoznaące, konstrukcji nowoczesnej wykonane najdokładniej, o wysokości kłów **150 230 i 300 mm** i długości toku do 3 metrów. Łby rewolwerowe, lunety, uchwyty samocentrujące. **Imadła** równoległe o szerokości szczęk 100 mm.

Wiertarki słupowe 32 i 40 mm.

Kalandry wszelkiego rodzaju dla przemysłu włókienniczego i papierniczego jak: rolkowe, frykcyjne, wodne, matowe, **finiszowe** prasy nieckowe (Muldenpressen). Wykonanie pierwszorzędne, w niczem nieustępujące najdroższemu zagranicznemu kalandrom. Około 200 kalandrów w ruchu. **Reparacja** walców, obtaczanie, szlifowanie i obijanie bawełną, jutą lub papierem.

Śruby z nakrętkami wszelkiego rodzaju.

Kotły żeliwne oryg. Strebel'a do ogrzewań centralnych.

Ruszty ekonomiczne podług własnego systemu i odlewy według nadesłanych modeli lub rysunków.

Własne biura sprzedaży:

WARSZAWA	LWÓW	KRAKÓW	POZNAŃ	KATOWICE	LUBLIN	GDĄŃSK
Jerozolimska 51	Zybkiewiczza 39	Basztowa 24	Cieszkowskiego 8.	Batorego 4	Krak.-Przedm. 58	Schüsseldamm 62

Aparaty cukrownicze:

Spółka Akcyjna Budowy Kociołków Parowych i Maszyn. „W. Fitzner i K. Gamper” w Sosnowcu.

Aparaty do spawania:

Tow. Akc. „Perun”, Warszawa. Biuro: Wspólna 59, tel. 89-34. Fabryka: Grochowska № 52, tel. 201-16.

Armatura na parę i wodę:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Beczki żelazne:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

• S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Druty wszelkiego rodzaju:

Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.

Dźwigniki—Łańcuchy:

Bracia Jenike, inż., Warszawa, Aleja Jerozolimka 20 tel.: 29-64 i 220-00.

• Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

• Warsz. Fabr. Masz. windowych „Sita”, Chłodna 5, tel. 47-78.

Garnki i przewody rurowe:

Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

• Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Gryzarki:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Gryzarki uniwersalne:

Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.

• Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Imadła:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Imadła ślusarskie kute:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Kalandry:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

Konstrukcje żelazne:

Inż. Gniazdowski i Janiszewski Sp. Akc. w Lublinie.

Konstrukcje żelazne:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Konstrukcje żelazne:

Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

Konstrukcje żelazne, schody, cieplarnie:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Koła wozowe o obręczach prasą nasadzanych:

Fabryka Kół i Wozów M. Margulies Płock.

Kotły parowe:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Kuto lane odlewy:

Inż. Gniazdowski Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.

Kuźnie polowe:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Liny stalowe—Drut stalowy:

Bracia Jenike, inż., Warszawa, Aleja Jerozolimka 20 tel.: 29-64 i 220-00.

Liny druciane i żelazne:

Fabryka Lin Meyerhold i S-ka S. A.—Sosnowiec, tel. Nr. 40.

Lokomobile przemysłowe:

Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.

Łańcuchy elektryczne spawane i patentowane (Victor) do celów gospodarczych i technicznych:

Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.

Łańcuchy rolkowe:

Do samochodów ciężarowych, osobowych i motocyklowych. Łańcuchy Galla do transmisji i przegubowe, Fabryka St. Kubiak, Warszawa, Hrubieszowska 9 tel. 75-44.

Łańcuchy „Galla”:

Transmisyjne, ciężarowe i rolkowe wszelkich wymiarów. Bracia Mencil, Fabryka WYROBÓW ŻELAZNYCH, Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.

Maszyny rolnicze:

Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.

Młocarnie szerokomłotne syst. „Jaehne”:

Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.

Maszyny ceglarskie:

B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

Narzędzia do obróbki metali:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Nity blacharskie saskie:

Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.

Obrabiarki do metali i drzewa:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Odlewy żelazne:

Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

Odlewnie żelaza:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Odlewnie żelaza i metali:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

* B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

Okna żelazne:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

* Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

* Krawczyk i S-ka w Zawierciu.

Okna żelazne i drewniane:

z własnym okuciem fabrycznym: Jan Broda, Toruń.

Okucia budowlane i meblowe:

Jan Broda, Toruń.

Pilniki nacina:

Fabryka Lin Meyerhold i S-ka S. A.—biuro Sosnowiec, fabryka Będzin.

Pędnie:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

* Krawczyk i S-ka w Zawierciu.

* B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

* Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

Piece żelazne syst. powolnego spalania:

Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

Pompy:

Brandel, Witoszyński i S-ka, Grochowska 37.

Prasy, tłoczkarki cierne:

mimośrodowe i balansowe: B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

Prasy mimośrodowe:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Sikawki i narzędzia ogniowe:

Bracia Mencil, Fabryka WYROBÓW ŻELAZNYCH i Sikawek, Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.

Sprężyny do mebli:

Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.

Sruby, nakrętki, nity:

Bartelmuss i Suchy, Bielsko (Śląsk).

Śruby:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

Strugarki:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Suwnice:

Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

Suwnice (kranie) mostowe, przesuwne, dźwigi pionowe-elektryczne, transmisyjne, ręczne:

Inż. Gniazdowski i Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.

* Bracia Jenike, inż. Warszawa, Aleja Jerozolimka 20 tel.: 29-64 i 220-00.

* Warsz. Fabr. Masz. windowych „Sita”, Chłodna 5, tel. 47-78.

Taczki żelazne 75 i 100 litr. pojemności:

Jan Broda, Toruń.

Tokarki:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Traki i wszelkie obrabiarki do drzewa:

„Unia” Zjednoczone Fabryki Maszyn Tow. Akc. Oddział: C. Blumwe i Syn, Bydgoszcz-Wilczak.

* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Turbiny wodne syst. Francis'a o wysokim współczynniku pożytecznego działania l. Warwasiński, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.

Urządzenie do motorów na gaz ssany (generatory): Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

Wagony wąskotorowe osobowe i towarowe:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

* Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Walce żeliwne utwardzone:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

Wialnie do czyszczenia zboża:

Fabryka Maszyn Rolniczych M. Margulies Płock.

Wiertarnie kolumnowe szybkie:

Najnowszy typ. L. Warwasiński, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.

* Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.

* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Wiertarki:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych: Dyrektor Zarządzający inż. S. J. Okolski.

REDAKTOR inż. Maurycy Chorzewski.

CENY OGŁOSZEŃ: Cała strona złp. 180; pół strony złp. 100; ¼ strony złp. 60; 1/8 strony złp. 40;

Drobne ogłoszenia: tekst 3 wierszowy 30 zł. kwartalnie; za każdy wiersz dodatkowy 5 zł. kw. Członkowie Związku zamawiający ogłoszenia bezpośrednio, otrzymują stosowny rabat.